

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tat-30 ta' Gunju, 2004

Citazzjoni Numru. 289/1989/2

Tabib Charles Brincat

VS

**Tabib Robert Naudi, Tabib Alfred Baldacchino, Tabib
Gino Abela, Tabib Joseph Grech Attard f' isimhom u
bhala membri tal-Pegasus Medical Service Group u b'
digriet tas-19 ta' Ottubru 1989 gie kjamat fil-kawza it-
Tabib Michael Cordina**

Il-Qorti,

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz tieghu l-attur ppremetta
u talab hekk:

Billi l-attur kien wiehed mill-fundaturi tal-Pegasus Medical
Servie Group liema giet stabilita' biex jigi provdut servizz
mediku bil-hlas lil ditti, fabbriki u organizzazzjonijiet u l-
qligh jinqasam;

Kopja Informali ta' Sentenza

U billi b' mod ingust u kontra kull etika, il-konvenuti keccew lill-attur mill-Pegasus Medical service Group u b' hekk ikkagunawlu danni;

U billi l-attur mhux pozizzjoni biex jivverifika jekk huwiex intitolat ghal bilanc u kumpens talli ta xogholu biex jistabilixxi l-Pegasus u dan stante li l-konvenuti rriffjutaw li jibghatu l-accounts lill-attur minn mindu giet stabbilita l-Pegasus;

Jghidu l-konvenuti ghaliex din il-Qorti m' ghandhiex:

1. Tiddikjara illi l-attur gie mkecci ngustament mill-konvenuti mill-Pegasus Medical Service Group;
2. Tillikwida kull somma dovuta lill-attur mill-konvenuti kemm bhala bilanc dovut mill-qliegħ kif ukoll bhala danni u kull kumpens lilu dovut talli gie stabbilit l-imsemmi Pegasus Medical Service Group; u
3. Tikkundanna lill-konvenuti jhallsu lill-attur kull somma hekk likwidata.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti li huma ngunti għas-subizzjoni;

Rat in-noti tal-eccezzjonijiet tal-konvenuti t-tobba Dr.Gino Abela, Dr.Robert Naudi, Dr.Alfred Baldacchino u Dr.Joseph Grech Attard li permezz tagħhom eccepew:

Fl-ewwel lok in-notifika tal-att tac-citazzjoni hi nulla in kwantu din ma hijiex iffirmata minn Imhalled u lanqas datata. Hekk ukoll hi nulla n-notifika tal-mozzjoni bl-appuntament tal-kawza.

Sekondarjament il-gudizzju mhuwiex integru għax fost il-membri promoturi tal-Pegasus Medical Services group jonqos li jigi citat it-Tabib Michael Cordina.

Fit-tielet lok ma jidhirx illi l-azzjoni ntentata mill-attur hi korretta in kwantu hu ma kienx impjegat mal-group izda

Kopja Informali ta' Sentenza

wiehed mill-assocjati, u se mai, kellu jitlob ir-rezo konti u mhux il-likwidazzjoni in konsegwenza tal-licenzjament;

Fil-meritu t-talba attrici hi infondata fil-fatt u fid-dritt stante li t-tkeccija tal-attur mill-group kienet ghar-raguni valida fil-Ligi u fl-ahjar interess tal-group u tal-konsocjati tieghu;

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut it-Tabib Michael Cordina li permezz taghha eccepixxa:

1. Fl-ewwel lok ma jidhirx illi l-azzjoni intentata mill-attur hi l-procedura korretta stante li l-attur ma kienx impjegat mal-grupp izda wiehed mill-konsocjati, u kwindi l-attur kellu se mai jitlob ir-rezo konti u mhux il-likwidazzjoni in konsegwenza tal-licenzjament.

2. Fil-meritu izda bla pregudizzju ghall-premess, it-talba attrici hi infondata fil-fatt u fid-dritt stante li t-tkeccija tal-attur mill-Group kienet ghar-raguni valida fil-Ligi u fl-ahjar interess tal-istess Group u tal-konsocjati tieghu; Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjonijiet guramentati tal-partijiet u l-lista tax-xhieda;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Semghet il-provi bil-gurament;

Semghet it-trattazzjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat

Kwadru tal-fatti

Illi mill-kumpless tal-provi ddelinea ruhu s-segwentu kwadru tal-fatti. Fis-sena 1979 il-kontendenti u ohrain kienu lahqu ftehim bejniethom fis-sens li jiformaw il-Pegasus Medical Services Group, konsistenti fi grupp ta' tobbja bil-ghan li jaghtu s-servizzi medici taghhom lid-ditti, fabbriki u organizzazzjonijiet. Sussegwentement, minhabba l-awment ta' xoghol, gie deciz li jdahhlu tobbja ohra ma dan il-grupp, izda l-kwistjonijiet ta' policy, amministrazzjoni, ingagg u tkeccija u materji ta' dixxiplina, baqghu f' idejn il-membri fundaturi tal-grupp, fosthom il-kontendenti.

Mill-provi orali jirrizulta li l-introitu kollu jigi depozitat il-Bank, u wara li jitnaqqsu l-ispejjez kollha, il-bilanc profitt jigi distribwit lill-membri wgwalmenti.

Illi fix-xhieda tieghu l-attur sostna li huwa qatt ma kien inghata statement tad-dhul u infig ta' l-assocjazzjoni, ghalkemm minn naha tieghu qatt ma kellu lmenti dwar is-somma annwali li kien jircevi. Skond hu, inizjalment din is-somma kienet zghira peress li l-klijenti kienu ftit, izda sussegwentement dawn beda jizdiedu u skond l-istess attur l-ahhar sena qabel ma hu spicca minn magghom l-qligh kien ta' Lm3,500 per capita.

Illi l-gestjoni tal-assocjazzjoni kienet inizjalment f' idejn il-konvenut Dr.Robert Naudi u sussegwentement f' idejn il-konvenut Dr.Alfred Baldacchino.

Illi l-attur isostni li meta giet ifformata l-assocjazzjoni huwa kien iffrima skrittura li kienet baqghet ghand il-konvenut Dr.Robert Naudi u li, skond l-istess attur, dan kien irrifjuta li jghaddilu kopja taghha.

Illi sussegwentement inqalghu kwistjonijiet bejn l-attur u l-membri l-ohra, minhabba, skond ma xehdu l-konvenuti, l-agir arroganti tal-attur kemm fil-konfront taghhom kif ukoll fil-konfront tal-membri tal-istaff u anke fil-konfront tal-impjegati tal-fabbriki klijenti taghhom; u ksur tal-regoli tal-assocjazzjoni. Skond il-konvenuti dan l-agir kien qed ikun ta' pregudizzju ghall-interessi tal-assocjazzjoni, u kien qed jikkaguna telf ta' klijenti.

Illi fit-22 ta' Novembru 1984 l-amministrazzjoni hasset li kellha tohrog cirkolari lill-membri kollha taghha, inkluz dawk il-fundaturi tal-ghaqda, u li l-ewwel paragrafu taghha jaqra hekk: "All doctors must abide by the General rules of the Administration. Serious omissions which may prove detrimental ta' the status of the Group may lead to immediate dismissal from the Group and a fine equivalent to one month salary".¹ Dr.Baldacchino spjega li din ic-

¹ Fol.154-155 – sottolinar tal-Qorti.

cirkolari kienet intiza ghat-tobba kollha fil-grupp inkluz allura l-attur, u di fatti din giet iffirmata mill-attur.

Illi sussegwentement inqalghu kwitjonijet ulterjuri bejn l-attur u l-amministrazzjoni tal-assocjazzjoni, bir-rizultat li l-attur kien inghata twissija u anke sussegwentement kien gie sospiz milli jaghmel certu xoghol. Dan kien ffit xhur qabel Awissu 1988. In segwitu inqalghu kwistjonijet ohra li kienu jinvolvu klijenti tal-assocjazzjoni u ghal habta ta' nofs is-sena 1989 l-membri fundaturi l-ohra unanimament qabblu li jestromettu lill-attur mill-grupp. Bir-rizultat li l-attur ma baqghax jifforma parti mill-assocjazzjoni u sussegwentement ifforma grupp ghalih.

L-attur sostna li meta telaq hu kien hemm fabbriki li telqu minn mal-Pegasus u bdew jinqdew bis-servizzi tal-grupp tieghu li gie ffurmat minnu circa tlett xhur wara t-tkeccija.

Konsiderazzjonijet tal-Qorti

Illi fl-ewwel lok jehtieg li tigi determinat n-natura guridika tar-relazzjoni mahluqa mill-fundaturi tal-Pegasus Group u ezistenti bejniethom, bil-ghan li jigu identifikati n-normi legali li ghandhom jigvernaw din l-ghaqda.

Illi l-Artikolu 1644 jikkontempla n-nozjoni ta' Socjeta' u jiddefiniha bhala "kuntratt li bih tnejn minn nies jew izjed jiftiehm u li jqiegghdu xi haga in komun, sabiex jaqsmu l-qligh li b' hekk jistghu jiehd u" u l-Artikolu 1650 jiddefenixxi Socjeta' Parikolari bhala "dik li jkollha b' oggett xi hwejjeg partikolari, jew l-uzu taghhom, jew il-frottijiet li jistghu jittiehd minnhom, jew xi impriza partikolari jew l-ezercizju ta' xi sengha jew professjoni". Fil-kaz in disamina l-oggett tal-assocjazzjoni huwa l-ezercizju tal- professjoni medika fil-konfront ta' ditti u fabbriki klijenti taghha.

Izda fl-Artikolu 1233 il-ligi timponi *ad validitatem* u mhux *ad probationem tantum* il-forma skritta fil-kaz tas-socjetajiet civili u li fil-kaz ta' skrittura privata din ghandha, that piena ta' nullita', tigi ffirmata mill-partijiet kollha. Ghalhekk f' dan il-kaz in disamina, ghalkemm ma ngatat ebda eccezzjoni f' dan is-sens, huwa essenzjali – ghad-determinazzjoni tad-definizzjoni tar-rabta u rapport

ezistenti bejn il-kontendenti - li jigi stabbilit jekk il-ftehim bejn il-founder members kienx sar bil-mitkub; ghax fin-nuqqas ta' tali ingredjent ta' forma, il-figura ta' Socjeta' Civili ma tistax tikkonfigura.

In propositu l-Qorti tirrileva li l-provi huma skarsi ghall-ahhar. Fix-xhieda tieghu l-attur isostni li meta sar il-ftehim Dr.Robert Naudi ma kienx baghtilhom kopja taghha. Issa ghalkemm l-allegazzjoni ma gietx kuntrastata mill-imsemmi Dr.Naudi², pero' minn naha l-ohra l-attur ma ressaqx provi ulterjuri f'dan ir-rigward, u lanqas saru domandi biex tigi kultivata u assodata din il-prova, izda semplicement strah fuq l-allegazzjoni tieghu nuda u kruda. Inoltre, fid-deposizzjoni tieghu il-konvenut Dr.Alfred Baldacchino qal li dik kienet assocjazzjoni "u kulhadd jahdem flimkien ma kien hemm ebda ftehim solenni bil-miktub"³

Taht dawn ic-cirkostanzi u tenut kont tal-importanza vitali ta' din il-prova ghall-ezistenza ta' Socjeta' fit-termini tal-Artikoli precitati, kif ukoll tenut kont tan-norma procedurali fil-kamp tal-prova, li l-Qorti ghandha tesigi l-ahjar prova, il-Qorti hija tal-fehma li l-provi dwar dan l-element huma skarsi u kontradetti u ghalhekk insodisfacenti. Ghaldaqstant ma jistax jinghad li gie sodisfacentement provat li bejn il-kontendenti kienet tezisti socjeta' skond l-artikoli precitati.

Illi permezz tal-ftehim bejn dawk li l-partijiet rreferu ghalihom bhala il-founder members, fosthom, inkluzi l-kontendenti kien hemm pooling ta' certu xoghol professjonali u distribuzzjoni ta' profitti bejniethom b' uhud mill-membri inkarikati mill-parti amministrattiva ta' din l-assocjazzjoni, li inizjalment kien it-Tabib Dr.Robert Naudi izda sussegwentement il-kariga amministrattiva ghaddiet fuq il-konvenut Dr.Alfred Baldacchino.

Illi in vista tal-premess u minn dak li rrizulta mir-rizultanzi processwali, il-Qorti hija tal-fehma li dak li jezisti bejn il-

² Liema konvenut ma xehedx f' dawn il-proceduri

³ Dep.18 Gunju 1992 Fol.116

kontendenti huwa ftehim konsistenti f' semplici "*contribution and division of profits*" u ma humiex applikabbli ghalih in-normi li jigvernaw is-socjetatijiet civili a tenur tal-Artikoli 1644 *et seq.* tal-Kodici Civili.

Illi in tema legali gie osservat mill-gurisprudenza interpretattiva li trattandosi ta' assocjazzjoni, il-massa tal-qligh igib stat ta' komunjoni *pro tanto* bejn l-assocjati u ghalhekk huma applikabbli r-regoli tal-komunjoni [**App.Kum. Giuseppe Zammit vs Carmelo Zahra – 14.11.1958**] u ghalhekk wkoll ikun necessarju li ssir il-likwidazzjoni jew inkella dak is-socju illi jkollu l-kotba f' idejh jaghti kont regolari ta' l-attivitá ta' dik is-socjeta' ghall-imghoddi, ghaliex mhux gust illi dak is-socju jibqa' sejjer b' kollox a dannu ta' haddiehor [**App.Civ.Giovanni Lanzon vs Giuseppe Vella – 12 ta' Jannar 1948**].

Illi b' applikazzjoni ta' dawn il-principji, l-attur fil-kaz in dizamina, la hassu aggravat bid-decizzjoni mehuda mis-socji l-ohra, jkellu d-dritt li jesigi r-rendiment tal-kontijiet da parti ta' minn huwa inkariga mill-amministrazzjoni tal-assocjazzjoni, kif ukoll jitlob, kif ghamel, il-likwidazzjoni ta' sehemu mill-assocjazzjoni u dan in bazi ghall-principju li hadd mhu obligat jibqa' fi stat ta' komunjoni [Art.496].

It-Talbiet Attrici

Illi konformament mal-premess, il-Qorti tosserva li l-ewwel talba attrici diretta ghal dikjarazzjoni gudizzjarja li t-tkeccija tal-attur mill-assocjazzjoni kienet wahda ingusta, hija legalment insostenibbli; u dana stante li bejn il-kontendenti ma hemmx relazzjoni ta' imghallem u impjegat, izda, kif fuq indiakat, kien hemm stat ta' komunjoni li seta' jigi terminat b' rikjesta ghax-xoljiment tal-komunjoni u l-konsegwenzjali likwidazzjoni.

Illi fit-tieni talba tieghu l-attur qed jitlob l-likwidazzjoni ta' "*kull somma dovuta lill-attur mill-konvenuti kemm bhala bilanc dovut mill-qliegh kif ukoll bhala danni u kull kumpens lilu dovut talli gie stabbilit l-imsemmi Pegasus Medical Service Group*". Dik it-talba tikkwalifika bhala talba ghall-likwidazzjoni ta' sehemu fl-assocjazzjoni.

Illi fit-trattazzjoni tieghu l-attur iddikjara li hu thallas tax-xoghol maghmul minnu qabel il-kawza, u t-talba tieghu hija limitata ghat-telf tieghu mill-qligh tal-assocjazzjoni minhabba n-nuqqas ta' partecipazzjoni tieghu minhabba li gie estromess, u talab li din il-Qorti tiffissa dan l-ammont *arbitrio boni viri*.

Jigi osservat in propositu, li l-process ta' likwidazzjoni jinvolvi komputazzjoni tal-valur tas-sehem tal-assocjati, u senjatament, fic-cirkostanzi ta' dan il-kaz, il-valur finanzjarju tal-kontribut inizjali tal-membri li waqqfu l-assocjazzjoni. Fil-fehema ta' din il-Qorti, il-pretensjoni ta' danni f' forma ta' *lucrum cessans* ma tidholx f' dan l-esercizju. Dak li kellu dritt jitlob l-attur huwa x-xoljiment, u likwidazzjoni ta' dak li hu dovut lilu ghax-xoghol li kien ghamel qabel it-talba ghall-likwidazzjoni, u tal-klijenti li originarjament huwa kien gab lil group biex setghet titwaqqaf l-assocjazzjoni.

Illi anke f' dan ir-rigward tapplika l-massima *onus probandi incumbit ei qui dicit non ei qui negat*. Huwa l-oneru tal-attur li jressaq provi u jitlob il-produzzjoni tad-dokumenti mehtiega sabiex tkun tista' ssir tali likwidazzjoni.

Il-Qorti tosserva li, qabel ma l-attur jistrih fuq talba ghall-likwidazzjoni *arbitrio boni viri*, huwa kellu l-obbligu li jitlob li l-konvenuti Dr.Rober Naudi u Dr.Alfred Baldacchino jipprezentaw rendikont tal-amministrazzjoni taghhom li, jekk accettat, kellu jservi bhala bazi ghall-likwidazzjoni tal-kumpens; kif ukoll jipprezenta prospett li fih jindika l-klijenti tieghu li hu sostna li gab fil-group, u jikkwantifika dan il-valur ta' dan il-kontribut ghal fini tal-likwidazzjoni, liema prospett kellu jkun sostnut bi provi sodisfacenti.

Illi dan l-aspett tal-kawza huwa rez aktar komplikat minhabba l-allegazzjoni da parti tal-attur li meta xi tlieta jew erba xhur wara li gie estromess mill-assocjazzjoni, uhud mill-klijenti, tal-Pegasus Group bdew jinqdew mis-servizzi tal-group mwaqqaf mill-istess attur. Izda anke din il-parti tal-provi ma gietx kultivata mill-attur, u ma gew indikati ebda dettalji li jistghu jwasslu ghal-komputazzjoni

fi flus tal-valur ta' dan il-parti tax-xoghol li mill-Pegasus Group ghadha ghand l-attur.

In propositu l-Qorti tosserva li dan il-fatt jikkompensa, ghalkemm fi grad mhux definit, ghan-nuqqas fil-komputazzjoni tal-valur tal-kontribut inizzjali tal-attur. L-istess fatt iservi wkoll sabiex jimmilita kontra l-ilmenti li kienu saru mill-konvenuti, rigward il-komportament tal-attur mal-klijenti tal-group. Rigward dawn l-ilmenti, jigi osservat li l-oneru tal-prova jinkombi fuq in-naha konvenuta li qed tallegahom. Huma l-konvenuti li jridi jressqu provi sodisfacenti li l-komportament tal-attur kien detrimentali ghall-Group fit-termini tac-cirkulari fuq indikata. Fuq dan l-aspett tal-kawza il-Qorti tosserva li, instemghu diversi xhieda u nghataw spjegazzjonijiet dettaljati miz-zewg nahat, xhieda kontradetta mill-attur li dettaljatament spjega l-*modus operandi* tieghu f' certu kazijiet. F' dan ir-rigward, il-Qorti hija tal-fehma li l-konflitt fil-provi huwa tali li ma jistax jinghad li l-konvenuti rnexxielhom jipprovaw ghas-sodisfazzjon tal-Qorti u tal-ligi li l-komportament tal-attur kien ta pregudizzju serju ghall-group; u ghalhekk din il-linja difensjonali ma tistax treggi.

Illi kif fuq indikat hemm elementi ta' prova, essenzjali ghal fini tal-likwidazzjoni, li huma mankanti, u l-uniku prova li hemm dwar l-introitu li kien jircevi l-attur hija kontenuta fid-deposizzjoni tieghu tas-27 ta' Gunju 1990⁴ espressa f' dawn it-termini: “ *sa l-ahhar sena li kont mal-grupp, dan id-dhul per capita kien telgha ghal madwar tlett elef u hames mitt lira maltin [Lm3,500] fis-sena*”. Ghalkemm anke din l-allegazzjoni ma giet sostnuta b' ebda prova dokumentarja jew prova ohra, minn naha l-ohra lanqas giet kontestata, u ghalhekk dan il-fatt qed jigi mehud minn din il-Qorti bhala provat.

Illi in bazi ghall-provi prodotti, u fuq l-istregwa tal-konsiderazzjonijiet suesposti, il-Qorti tosserva li l-kumpens li l-konvenuti ghandhom jaghtu lill-attur huwa sehemu mill-qligh li ghamlet il-kumpanija fil-perijodu ta' seba xhur bejn nofs Awissu tas-sena 1988⁵ u l-10 ta'

⁴ Fol.67

⁵ Meta ma nghatax aktar xoghol mill-konvenuti

Kopja Informali ta' Sentenza

Marzu 1989 id-data tal-prezentata tac-citazzjoni fejn huwa talab il-likwidazzjoni ta' sehemu; li fuq bazi ta' introitu annwu ta' Lm3,500, iwassal ghall-figura ta' elfejn lira maltin circa [Lm2,000].

Decide

Ghal dawn il-motivi, tichad l-ewwel talba bl-ispejjez kontra l-attur; tilqa' it-tieni talba u tillikwida l-kumpens dovut lill-attur fis-somma ta' elfejn lira maltin [Lm2,000], u tikkundanna lill-konvenuti jhallsu lill-attur din is-somma ta' Lm2,000 – bl-ispejjez a kariku tal-konvenuti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----